

**საქართველოს ეკონომიკური განვითარების სამინისტრო
სტატისტიკის დეპარტამენტი
MINISTRY OF ECONOMIC DEVELOPMENT OF GEORGIA
DEPARTMENT OF STATISTICS**

**საქართველო
GEORGIA**

**სასურსათო უზრუნველყოფის მდგომარეობა
ტენდენციები ციფრებში
FOOD SECURITY SITUATION
TRENDS IN FIGURES**

სტატისტიკური ბიულეტენი

გამოშვება № 35
ოქტომბერი, 2008 წ.

STATISTICAL BULLETIN

Issue No. 35
October, 2008

ბიულეტენის წინამდებარე გამოშვება მომზადებულ იქნა საქართველოს ეკონომიკური განვითარების სამინისტროს სტატისტიკის დეპარტამენტის მიერ გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის ტექნიკური დახმარებით. წარმოდგენილი მასალა, გამოყენებული განსაზღვრებები, მონაცემთა ინტერპრეტაცია და დასკვნები არ გულისხმობს, რომ ისინი გამოხატავს გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის პოზიციას.

This publication was prepared by the Department of Statistics under Ministry of Economic Development of Georgia with technical support from the **Food and Agricultural Organization of the U.N.** The presentation of the material, designations employed, findings and interpretations do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of Food and Agricultural Organization of the U. N.

საქართველოსა და მისი მხარეების რუკა
MAP OF GEORGIA WITH REGIONS

	ქ. თბილისის მერია Tbilisi Municipality		კახეთი Kakheti Region
	აფხაზეთის არ Abkhazia AR		მცხეთა-მთიანეთი Mtskheta-Mtianeti Region
	აჭარის არ Ajara AR		რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი Racha-Lechkhumi & Kvemo Svaneti Region
	გურია Guria Region		სამეგრელო-ზემო სვანეთი Samegrelo & Zemo Svaneti Region
	იმერეთი Imereti Region		სამცხე-ჯავახეთი Samtskhe-Javakheti Region
	ქვემო ქართლი Kvemo Kartli Region		შიდა ქართლი Shida Kartli Region

სარჩევი CONTENTS

წინასიტყვაობა Foreword.....	5
პირობითი აღნიშვნები Abbreviations	6
მთავარი ამ გამოშვებაში Main Points of the Issue	7
§1. სურსათის არსებობა Section 1. Food availability.....	8
§2. სურსათის ფასები Section 2. Food Prices	10
დანართი 1: სტატისტიკური ცხრილები Annex 1: Statistical Tables	13
ცხრილი დ1. სურსათის საშუალო ფასები საქართველოსა და 5 ქალაქში (2003-2008) Table A1. Average Food Prices in Georgia and 5 Cities (2003-2008).....	13
ცხრილი დ2. სურსათის ოფიციალურად აღრიცხული იმპორტი და ექსპორტი რაოდენობრივ გამოსახულებაში (2002-2008) Table A2. Officially Registered Food Imports and Exports in Quantity Terms (2002-2008).....	14
ცხრილი დ3. სურსათის ოფიციალურად აღრიცხული იმპორტი და ექსპორტი ღირებულებით გამოსახულებაში (2002-2008) Table A3. Officially Registered Food Imports and Exports in Value Terms (2002-2008).....	16

წინამდებარე გამოცემა წარმოადგენს სტატისტიკის დეპარტამენტთან არსებული სასურსათო უსაფრთხოების ობსერვატორიის (სუო) ყოველკვარტალური ბიულეტენის “საქართველო. სასურსათო უზრუნველყოფის მდგომარეობა. ტენდენციები ციფრებში” ოცდამეთხუთმეტე გამოშვებას.

წელიწადში ბიულეტენის 5 გამოშვება გამოდის – 4 კვარტალური და 1 წლიური. კვარტალურ გამოშვებებში მკითხველს მიეწოდება სურსათის არსებობასთან დაკავშირებული ოპერატიული ინფორმაცია, როგორცაა სასოფლო სამეურნეო კულტურების წარმოება, მათი მდგომარეობა, მეცხოველეობის პროდუქციის წარმოება და საგარეო ვაჭრობა, აგრეთვე სურსათის ფასები. წლიურ გამოშვებაში ზემოხსენებული ასპექტების გარდა შექმდება სურსათის მისაწვდომობა და სურსათის გამოყენება, აგრეთვე სოციალურ-ეკონომიკური მაჩვენებლები.

წინამდებარე პუბლიკაცია ბიულეტენის კვარტალურ გამოშვებას წარმოადგენს. მასში ასახულია 2008 წლის III კვარტალის მონაცემები. გამოშვება ძირითადი ტექსტისა და დანართისაგან შედგება. ძირითადი ტექსტის პირველ პარაგრაფში მიმოხილულია სურსათის არსებობასთან დაკავშირებული საკითხები, ხოლო მეორეში – სურსათის ფასები. დანართის ცხრილებში მოყვანილია დაწვრილებითი ინფორმაცია სურსათის ფასების შესახებ საქართველოსა და მის 5 დიდ ქალაქში, აგრეთვე სურსათის ექპორტისა იმპორტის შესახებ როგორც რაოდენობრივ, ისე ღირებულებით გამოსახულებაში.

ბიულეტენის წინამდებარე გამოშვება, ისევე როგორც წინამდებარე გამოშვებები, ხელმისაწვდომია ინტერნეტში შემდეგ მისამართზე:

<http://www.statistics.ge/>

სამუშაო ჯგუფი იმედოვნებს, რომ მკითხველი აქტიურად გამოთქვამს თავის მოსაზრებებს ბიულეტენის შესახებ (საკონტაქტო მისამართები იხ. ბოლო გვერდზე). აგრეთვე ვიმედოვნებთ, რომ სასურსათო უსაფრთხოების ობსერვატორიის ძალისხმევა ხელს შეუწყობს საქართველოს მოსახლეობის სასურსათო უზრუნველყოფის მდგომარეობის შემდგომ გაუმჯობესებას.

გიორგი კვინიკაძე,
სასურსათო უსაფრთხოების
ობსერვატორიის კოორდინატორი საქართველოში

The presented publication is the thirty fifth issue of the quarterly bulletin of Food Security Observatory of Department of Statistics under Ministry of Economic Development of Georgia.

Five issues of the bulletin, 4 quarterly and 1 annual, are published annually. In the quarterly issues current information concerning food availability such as crop production, cropping situation, animal production and external trade are presented along with food prices. In the annual issue, along with the above aspects, access to food and food utilization are covered as well as socio-economic indicators.

The present publication is a quarterly issue of the bulletin and reflects the data of III quarter 2008. The issue consists of the main text and an Annex. In Section 1 of the main text, topics connected with food availability are considered, while in Section 2 food prices are reviewed. In the Annex tables, detailed information on III quarter food prices in Georgia and 5 big cities are given as well on food exports and imports in both quantity and value terms.

The present issue of the bulletin, as well as the previous ones, are available in the Internet at the web-site:

<http://www.statistics.ge/>

The working group hopes that the users will actively provide their comments about the bulletin (contact addresses are given on the last page). We also hope that our joint efforts will substantially contribute to improving food security of the population of Georgia.

Giorgi Kvinikadze,
FSO Coordinator in Georgia

პირობითი აღნიშვნები

ეგს	ეკონომიკური განვითარების სამინისტრო
მსპ	მსოფლიო სასურსათო პროგრამა
სდ	სტატისტიკის დეპარტამენტი
სუო	სასურსათო უსაფრთხოების ობსერვატორია
სფი	სამომხმარებლო ფასების ინდექსი

ABBREVIATIONS

CPI	Consumer Price Index
DS	Department of Statistics
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations
FPI	Food Price Index
FSO	Food Security Observatory
MoED	Ministry of Economic Development of Georgia
WFP	World Food Programme

სურსათის არსებობა

- **მეცხოველეობის პროდუქცია** – წინასწარი მონაცემებით, 2008 წლის 1 ოქტომბრის მდგომარეობით წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით ღორის სულალობა 61 პროცენტით შემცირდა. ეს 2007 წელს საქართველოში გავრცელებული ღორის დაავადებების შედეგია, რამაც ღორის მასობრივი დაცემა გამოიწვია. 2008 წლის III კვარტალში წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით რძის წარმოება პრაქტიკულად არ შეცვლილა. 14 პროცენტით შემცირდა ხორცის წარმოება, ძირითადად ღორის ხორცის წარმოების შემცირების ხარჯზე. კვერცხის წარმოება 19 პროცენტით შემცირდა. ამან მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინა კვერცხის ფასზე, რომელიც წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით 24 პროცენტით გაიზარდა.

- **სურსათის იმპორტი და ექსპორტი** – 2008 წლის III კვარტალში წინა წლის შესაბამის კვარტალთან შედარებით სასურსათო პროდუქციის ექსპორტის ნომინალური ღირებულება 55 პროცენტით შემცირდა და მთლიანი ექსპორტის 3.7 პროცენტი შეადგინა. სასურსათო პროდუქციის იმპორტის ნომინალური ღირებულება 11 პროცენტით გაიზარდა და მთლიანი იმპორტის 12 პროცენტი შეადგინა.

სურსათის ფასები

- **ფასების ინდექსები** – 2008 წლის III კვარტალში წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით სამომხმარებლო ფასების ინდექსის ზრდამ 11.1 პროცენტი შეადგინა. სურსათისა და უალკოჰოლო სასმელების ინდექსის წლიური ზრდა 2008 წლის III კვარტალისათვის 14.3 პროცენტს უდრიდა.

- **ძირითადი ტენდენციები** – 2007 წლის IV კვარტალის შემდეგ საქართველოში პურის ფასის სტაბილურობა აღინიშნება. 2008 წლის III კვარტალში 2007 წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით თითქმის ყველა ძირითადი სასურსათო პროდუქტის ფასი გაიზარდა. განსაკუთრებით გაიზარდა ღორის ხორცის (ღორის სულალობის შემცირების გამო შექმნილი დეფიციტის შედეგად) და მზესუმზირის ზეთის (მსოფლიო ბაზარზე გაძვირების შედეგად) ფასები. შემცირდა სიმინდის ფქვილისა და კარტოფილის ფასები.

Food Availability

- **Animal production** – According to preliminary data, on 1 October 2008, as compared to 1 October 2007, the number of pigs decreased by 61 percent. This is a consequence of pig diseases spread in Georgia in 2007 which resulted in extensive pig losses. In III quarter 2008, as compared to the same period of 2007, milk production has not practically changed. Meat production decreased by 14 percent, mostly due to a decrease of pig meat production. Eggs production decreased by 19 percent. This affected significantly the egg price which increased by 24 percent as compared to the analogous period of the previous year.

- **Food imports and exports** – In III quarter 2008, as compared to the corresponding quarter of the previous year, the nominal value of food exports decreased by 55 percent and accounted for 3.7 percent of the total exports. Food imports in value terms for this period have increased by 11 percent and made 12 percent of the total imports.

Food prices

- **Price indices** – In III quarter 2008, as compared with the corresponding period of the previous year, CPI grew by 11.1 percent. The Annual growth of the index of food and soft drinks in III quarter 2007 equaled 14.3 percent.

- **Main trends** – The bread price has been stable in Georgia since IV quarter 2007. In III quarter 2008, as compared to the corresponding period of the previous year, the prices of almost all staple foodstuffs increased. The increase was especially notable for pork (due to the shortage caused by a decrease in pigs number) and sunflower oil (due to the price increase at international markets). The prices of maize flour and potato decreased.

§1. სურსათის არსებობა

SECTION 1. FOOD AVAILABILITY

1.1 მეცხოველეობის პროდუქცია.

1.1 ცხრილი ასახავს 1 ოქტომბრის მდგომარეობით პირუტყვის სულადობის დინამიკას 2002-2008 წლებში. განსაკუთრებით აღსანიშნავია ღორის სულადობის მკვეთრი კლება. წინასწარი მონაცემებით, 2008 წლის 1 ოქტომბრის მდგომარეობით წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით იგი 61 პროცენტით შემცირდა. ეს 2007 წელს საქართველოში გავრცელებული ღორის დაავადებების შედეგია, რამაც ღორის მასობრივი დაცემა გამოიწვია. 2007 წლის განმავლობაში საქართველოში 260 ათასი ღორი დაეცა, რაც ამ პერიოდში საშუალო სულადობის 95 პროცენტს შეადგენს, მაშინ, როდესაც წინა 10 წლის განმავლობაში ანალოგიური წლიური მაჩვენებელი საშუალოდ 8 პროცენტს უდრიდა. მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვის სულადობა პრაქტიკულად არ შეცვლილა, ხოლო ცხვრისა და თხის სულადობა სავსებით, 18 პროცენტით შემცირდა. ფრინველის სულადობა წინა წლის წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით 4 პროცენტით გაიზარდა. 2008 წლის III კვარტალში წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით რძის წარმოება პრაქტიკულად არ შეცვლილა (იხ. 1.2 ცხრილი). 14 პროცენტით შემცირდა ხორცის წარმოება, ძირითადად ღორის ხორცის წარმოების შემცირების ხარჯზე. კვერცხის წარმოება 19 პროცენტით შემცირდა. კლუბის ნახევარი მსხვილ საწარმოებზე მოდის. კვერცხის იმპორტის შემცირებასთან ერთად მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინა კვერცხის ფასზე, რომელიც წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით 24 პროცენტით გაიზარდა (იხ. 2.1 დიაგრამა).

Table 1.1 represents the dynamics of livestock numbers as of 1 October in 2002-2008. A sharp decrease of the pigs number is notable. According to preliminary data, on 1 October 2008, as compared to 1 October 2007, this number decreased by 61 percent. This is a consequence of pig diseases spread in Georgia in 2007 which resulted in extensive pig losses. 260 thousand pigs were lost in 2007 which are 95 percent of the average population of pigs during that period while during the previous 10 years the analogous indicator equaled 8 percent on average. The number of cattle has not practically changed while that of sheep and goats decreased significantly, by 18 percent. The poultry number increased by 4 percent as compared to the corresponding period of the previous year.

ცხრილი 1.1. პირუტყვის სულადობა 1 ოქტომბრის მდგომარეობით (ათასი სული) Table 1.2. Livestock Numbers as of October 1 (000)		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*	III quarter
III კვარტალი									
მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვი		1329.7	1297.6	1296.1	1198.6	1228.4	1115.3	1096.1	Cattle
მათ შორის ფური		747.1	740.2	741.3	703.7	692.3	567.8	534.4	Of which dairy cows
ღორი		537.0	563.8	570.7	494.2	449.7	257.0	100.6	Pigs
ცხვარი და თხა		824.4	796.0	801.3	881.9	923.6	852.1	699.3	Sheep and Goats
ფრინველი (ათასი ფრთა)		10505.8	11535.3	11747.7	10633.6	6326.7	8495.0	8852.3	Poultry (000 heads)

*) Preliminary data

* წინასწარი მონაცემები

ცხრილი 1.2. მეცხოველეობის პროდუქციის წარმოება (ათასი ტონა) Table 1.3. Livestock Production (000 tones)		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*	III quarter
III კვარტალი									
ხორცი (დაკლული წონით, ათასი ტონა)		20.5	19.7	19.5	18.2	13.8	11.3	9.7	Meat (in slaughtered weight, 000 tons)
რძე (ათასი ტონა)		212.6	215.0	218.9	211.9	172.9	190.4	189.8	Milk (000 tons)
კვერცხი (მაციონი ცალი)		92.7	99.3	100.8	85.3	78.4	121.8	98.3	Eggs (000 000 pieces)

*) Preliminary data

* წინასწარი მონაცემები

In III quarter 2008, as compared to the same period of 2007, milk production decreased by 14 percent, mostly due to a decrease in pig meat production. Eggs production fell by 19 percent. Half of this decrease falls on large enterprises. Along with a decrease of eggs import (see **Annex Table A2**) this fact significantly affected the egg price which increased by 24 percent as compared to the analogous period of the previous year (see **Chart 2.1**).

24 percent as compared to the analogous period of the previous year (see **Chart 2.1**).

1.2 სურსათის იმპორტი და ექსპორტი

რუსეთ-საქართველოს აგვისტოს ომმა პრაქტიკულად ვერ იმოქმედა 2008 წლის III კვარტალში საქართველოს მოლიანი ექპორტის ნომინალურ ღირებულებაზე: 2008 წლის II კვარტალიდან შედარებით იგი მხოლოდ 5 პროცენტით შემცირდა, ხოლო წინა წლის III კვარტალიდან შედარებით 32 პროცენტით გაიზარდა. სასურსათო პროდუქციის ექსპორტზე შემოქმედება კი საკმაოდ სერიოზული იყო – წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით მისი ნომინალური ღირებულება 55 პროცენტით შემცირდა. შედეგად მოლიან ექსპორტში სასურსათო პროდუქციის ექსპორტის წილი 66 პროცენტით შემცირდა და 2008 წლის III კვარტალში 3.7 პროცენტამდე დაეცა (იხ. **1.3 ცხრილი**). რაც შეეხება იმპორტს, 2008 წლის III კვარტალში 2007 წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით სრული იმპორტის და სასურსათო პროდუქციის იმპორტის ნომინალური ღირებულება დაახლოებით ერთნაირად გაიზარდა (შესაბამისად 13 და 11 პროცენტით) და შესაბამისად სასურსათო პროდუქციის იმპორტის წილიც მოლიან იმპორტში თითქმის უცვლელი დარჩა – დაახლოებით 12 პროცენტი.

1.1. დიაგრამა ასახავს 2008 წლის III კვარტალში საქართველოში იმპორტირებული სასურსათო პროდუქტების განაწილებას ღირებულების მიხედვით. დაწვრილებითი მონაცემები სასურსათო პროდუქციის ექსპორტისა და იმპორტის მნიშვნელოვანი კომპონენტების შესახებ რაოდენობრივ და ღირებულებით გამოსახულებებში 2002-2008 წლების III კვარტალებისათვის **დანართის დ2** და **დ3** ცხრილებშია მოყვანილი.

1.2. Food imports and exports.

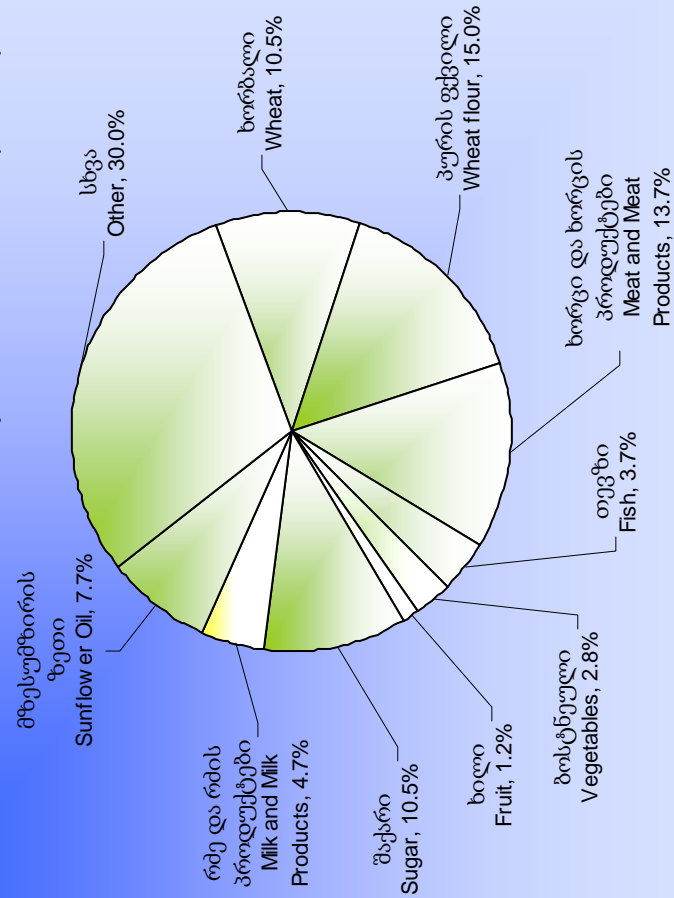
The August war between Russia and Georgia did not practically affect the nominal value of the total export of Georgia in III quarter 2008: as compared to the II quarter 2008 it decreased just by 5 percent while as compared to III quarter of the previous year it increased by 32 percent. As to the food export, it was affected quite gravely – as compared to the analogous period of the previous year its nominal value decreased by 55 percent. As a result, the share of food exports in the total exports decreased by 66 percent and in III quarter 2008 fell down to 3.7 percent (see **Table 1.3**). As to imports, in III quarter of 2008, as compared to the corresponding period of 2007, the nominal values of the total and food imports grew almost equally (by 13 and 11 percent, respectively), and correspondingly, the share of food imports in the total imports remained almost unchanged, about 12 percent.

Chart 1.1 represents the distribution of the value of food import in Georgia in III quarter 2008

Detailed information on most important components of food imports and exports in III quarters of 2002-2008 in both value and quantity terms may be found in **Annex Tables A2 and A3**.

ცხრილი 1.3. სურსათის ექსპორტი და იმპორტი საქართველოში, III კვარტი 2008 წლის III კვარტი						
Table 1.1. Food Export and Import in Georgia, III quarters						
1.3.ა. სურსათის ექსპორტი-იმპორტი, მლნ აშშ დოლარი						
1.1.a. Export and Import of Food, in 000 000 USD						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ექსპორტი	14.6	19.6	22.9	31.1	16.9	36.2
იმპორტი	30.9	43.5	101.9	92.1	128.8	158.4
	2008					
ექსპორტი	16.4					
იმპორტი	176.2					
1.3.ბ. სურსათის წილი მთლიან ექსპორტ-იმპორტში, %						
1.1.b. Share of Food in Total Export and Import, %						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ექსპორტი	15.2	13.4	14.5	13.8	6.7	10.8
იმპორტი	16.1	13.6	20.8	13.4	12.6	12.0
	2008					
ექსპორტი	3.7					
იმპორტი	11.8					

დიაგრამა 1.1. იმპორტირებული სასურსათო პროდუქტების ღირებულების განაწილება (2008 წლის III კვ.)
Chart 1.1. Distribution of Value of Imported Food Production (III Q 2008)

გ2. სურსათის ფასები

SECTION 2. FOOD PRICES

2.1. ნომინალური ფასები.

2.1 დიაგრამაზე ასახულია 2008 წლის III კვარტალში ძირითადი საკვები პროდუქტების საშუალო ფასების ცვლილება 2007 წლის III კვარტალთან შედარებით.

2007 წლის ცუდი მოსავლის გამო მსოფლიო ბაზარზე ხორბლის ფასის მკვეთრი ზრდა აღინიშნა, რამაც 2007 წლის III და IV კვარტალებში საქართველოში პური და პურის ფქვილის ფასების ზრდა გამოიწვია. 2007 წლის IV კვარტალის შემდეგ პურის ფასი გარკვეულად დასტაბილურდა (იხ. **2.2 დიაგრამა**). აღსანიშნავია სიმინდის ფქვილის ფასის 13 პროცენტული კლება.

გაიზარდა ყველა სახის ხორცის ფასი. განსაკუთრებით აღსანიშნავია ღორის ხორცის ფასის მეტად მკვეთრი, 71 პროცენტული ზრდა, რაც 2007 წელს ღორის დაავადების გავრცელების გამო ღორის სულადობის მკვეთრი შემცირებისა და აქედან გამომდინარე ღორის ხორცის დეფიციტის შედეგია. ღორის ხორცის დეფიციტმა გაზარდა მოთხოვნა საქონლისა და ქათმის ხორცზე, რაც ამ პროდუქტების ფასების ზრდაში გამოიხატა, შესაბამისად 11 და 14 პროცენტით. მთლიანობაში 2005 წლიდან დაწყებული ხორცის ფასები ზრდის ტენდენციას ამჟღავნებს (იხ. **2.3 დიაგრამა**).

კლუბის შემდეგ კვლავ გაიზარდა კვერცხის ფასი, რაც ამ პროდუქტის წარმოების და იმპორტის შემცირებით აიხსნება. რძის და ყველის ფასები აგრძელებს ზრდის არსებულ ტენდენციას (იხ. **2.4 დიაგრამა**).

2006 წლის მოუსავლიანობით გამოწვეული ზრდის შემდეგ უკვე ორი წელია კარტოფილის ფასი განუზრუნავ კლებულობს, თუმცა 2005 წლის დონეს ჯერ კიდევ ერთნახევარჯერ აღემატება (იხ. **2.5 დიაგრამა**). რაც

2.1. Nominal Prices.

Chart 2.1 represents the consumer price changes of staple foodstuffs in III quarter 2008 as compared to III quarter 2007.

Due to poor harvest in 2007, the wheat price sharply increased at international markets which caused the increase of the bread and wheat flour prices in Georgia in III and IV quarters of 2007. Since IV quarter 2007, the wheat price has been quite stable (see **Chart 2.2**). The 13 percent decrease of the maize price should be mentioned.

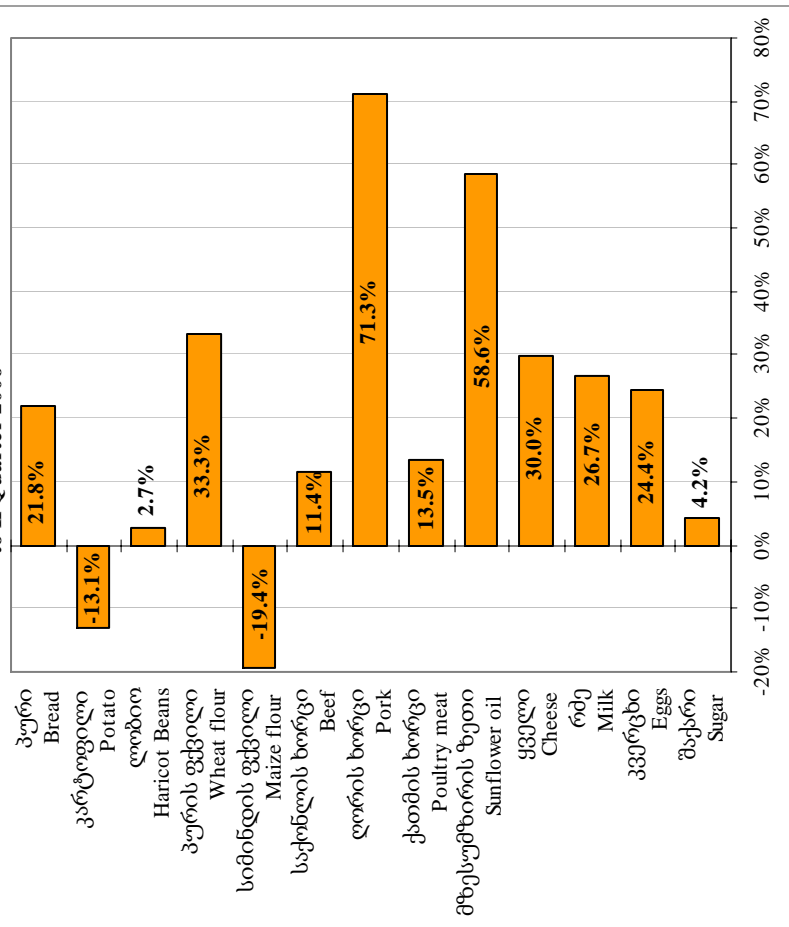
The prices of meat of all types have increased. The very sharp, 71 percent increase of the pork price should be especially noted, which is a consequence of the decrease of the pigs number due to pig diseases spread in Georgia in 2007 and the resulting pork shortage. The pork shortage increased the demand on beef and chicken which showed itself in increase of their prices, by 11 and 14 percent, respectively. On the whole, starting from 2005, the meat prices exhibit increasing trends (see **Chart 2.3**).

After a decrease, the egg price increased again which may be explained by decrease of the production and import of this product. The milk and cheese prices still hold on their increasing trends (see **Chart 2.4**).

After a sharp increase due to poor harvest in 2006, during the last two years the potato price steadily decreases, although it still 1.5 times exceeds the price level of 2005 (see **Chart 2.5**). As to prices of sugar and sun-

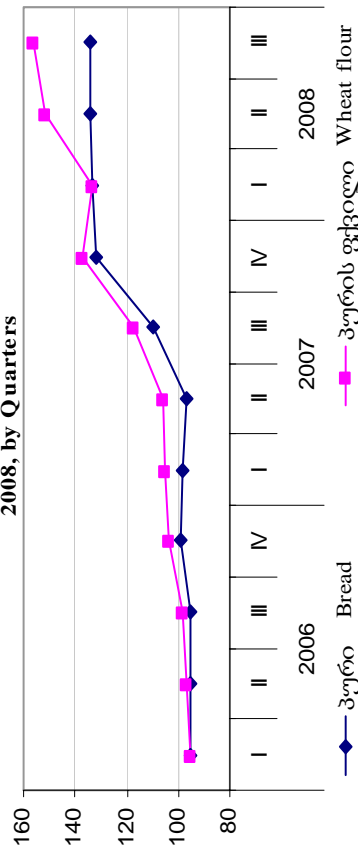
დიაგრამა 2.1. სურსათის ფასების ცვლილებები საქართველოში: 2007 წლის III კვარტალი 2006 წლის III კვარტალთან შედარებით

Chart 2.1. Food Price Changes in Georgia: II Quarter 2007 Relative to II Quarter 2006

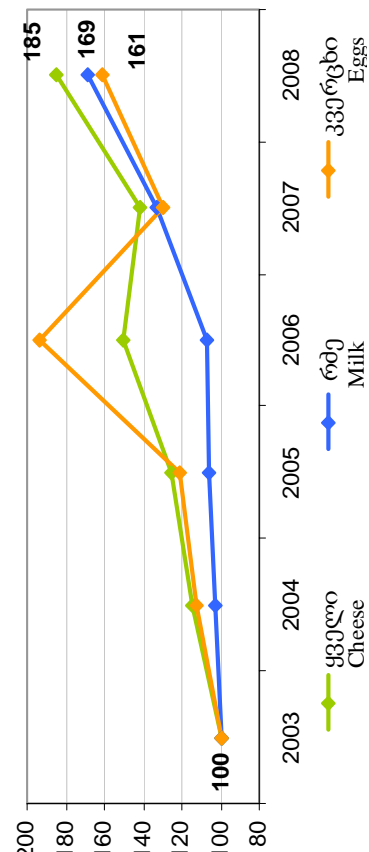

შეუძლება შაქრისა და მზესუმზირის ზეთის ფასებს, საქართველოში მოხმარებული შაქრის დაახლოებით ნახევარი და მცენარეული ზეთის დაახლოებით ოთხი მეხუთედი იმპორტირებულია, ამდენად ამ პროდუქტების ფასები ძლიერ არის დამოკიდებული საერთაშორისო ბაზრის ფასებზე. ამჯერად მზესუმზირის ზეთის ფასმა მკვეთრი, 59 პროცენტითი ზრდა განიცადა, ხოლო შაქრის ფასმა უარმანდელი მნიშვნელოვანი კლების შემდეგ 4 პროცენტით მოიმატა.

დიაგრამა 2.2. პურის და პურის ფქვილის ფასების დინამიკა 2006-2008 წლებში კვარტალების მიხედვით
Chart 2.2. Dynamics of Bread and Wheat Flour Prices in 2006-2008, by Quarters

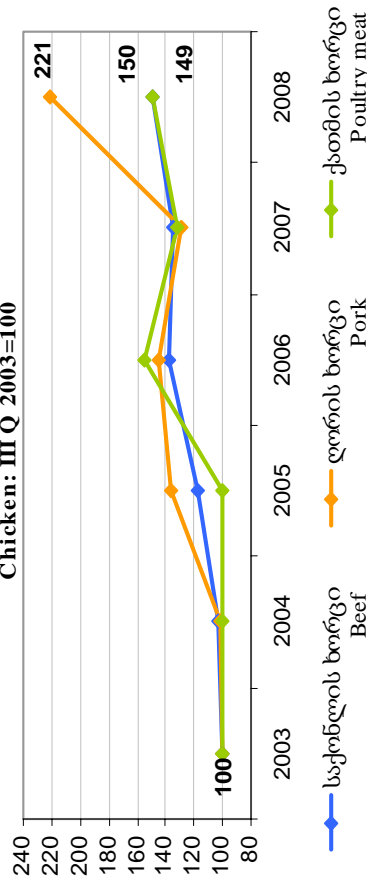

დიაგრამა 2.4. ცხოველური წამოშობის საკვები პროდუქტების III კვარტალის ფასების დინამიკა: 2003 წლის III კვ=100
Chart 2.4. Dynamics of Animal Foodstuff: IIIQ 2003=100

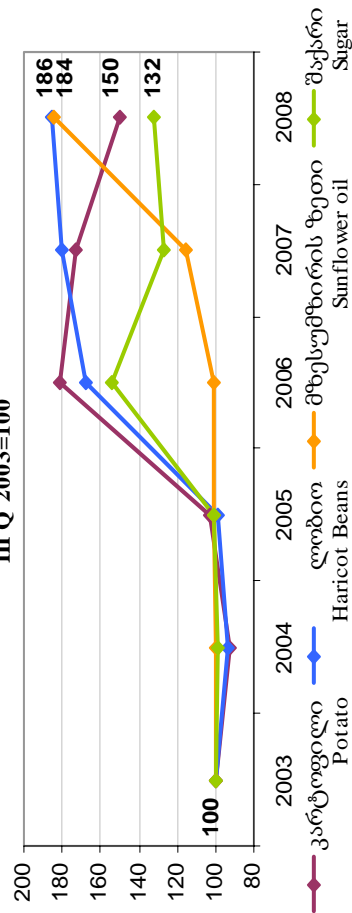

flower oil, about half the sugar and four fifths of vegetable oils consumed in Georgia are imported, so the prices of these foodstuffs are strongly dependent on international market prices. This time the sunflower oil price increased sharply, by 59 percent, while the sugar price increased by 4 percent after the previous year's significant decrease. The price increase of

დიაგრამა 2.3. საქონლის, ღორის და ქათმის ხორცის III კვარტალის ფასების დინამიკა: 2003 წლის III კვ=100
Chart 2.3. Dynamics of Beef, Pork and Chicken: III Q 2003=100

დიაგრამა 2.5. მცენარეული წამოშობის საკვები პროდუქტების III კვარტალის ფასების დინამიკა: 2003 წლის III კვ=100
Chart 2.5. Dynamics of Vegetable Foodstuff: III Q 2003=100

გრძელდება ლობიოს ფასის ზრდა, თუმცა ზრდის ტემპმა იკლო (იხ. 2.5 დიაგრამა).

უფრო დაწვრილებითი ინფორმაცია III კვარტალის ფასების შესახებ დინამიკაში, რომელიც საქართველოს გარდა მის 5 დიდ ქალაქსაც – თბილისს, ქუთაისს, ბათუმს, გორსა და თელავს – მოიცავს, დანართის დ1 ცხრილში არის წარმოდგენილი.

haricot beans still holds on, although with slowing rate (see **Chart 2.5**).

More detailed information on III quarter prices in dynamics covering along with Georgia its 5 big cities (Tbilisi, Kutaisi, Batumi, Gori and Telavi) can be found in **Annex Table A1**.

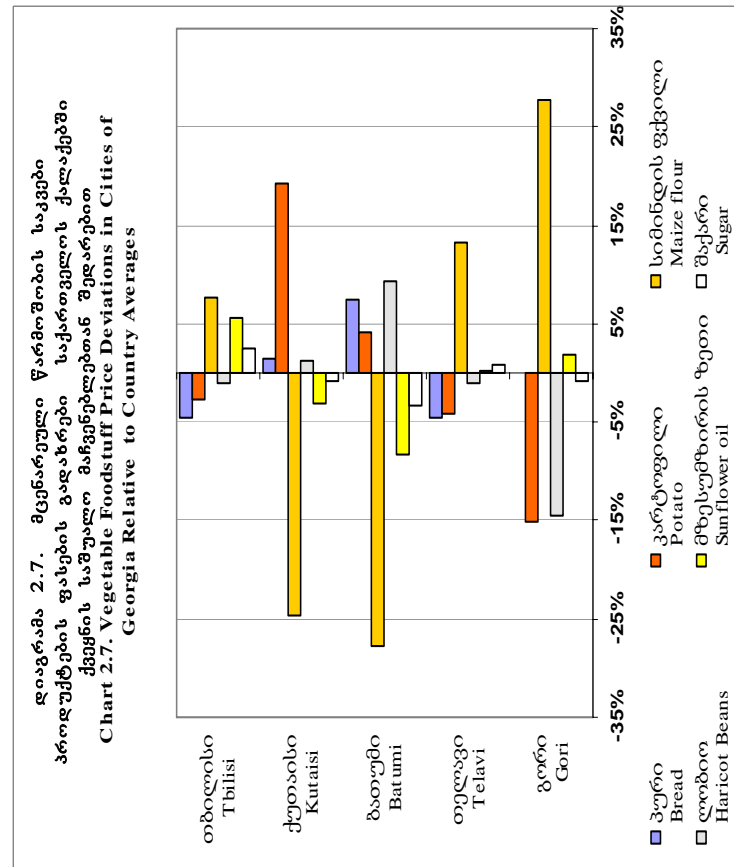
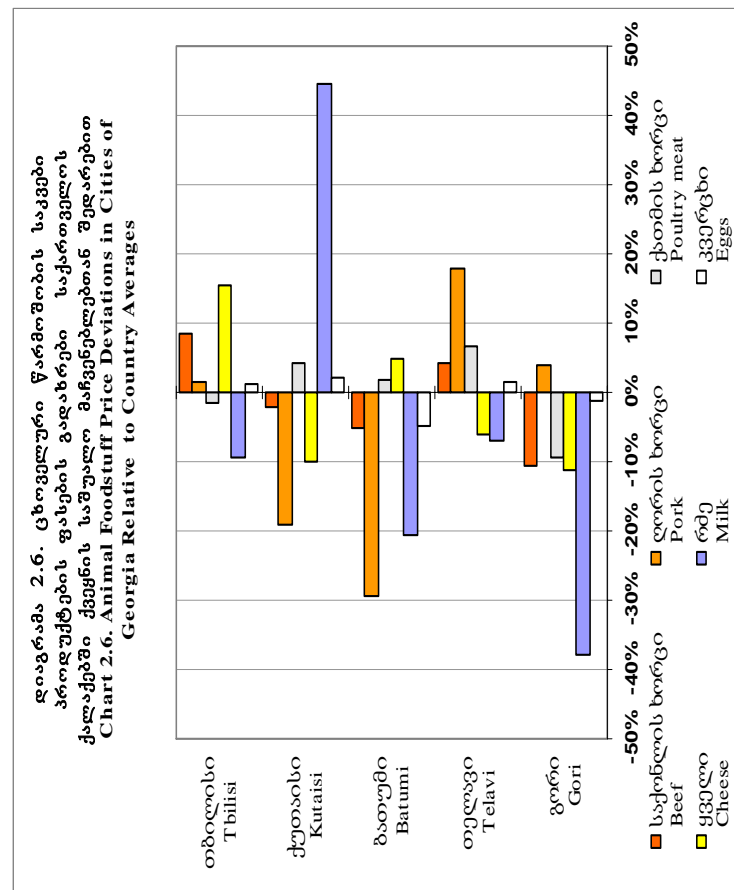
ცხრილი 2.1. სამომხმარებლო და სურსათის ფასების ინდექსები Table 2.1. CPI and FPI									
III კვარტალი	2003	2004	2005	2006	2007	2008	III quarter		
სფი (1998 წელი = 100)	142	150	160	181	195	217	CPI (1998 = 100)		
სურსათის ფასების ინდექსი (სურსათი, სასმელები და თამბაქო, 1998 წელი = 100)	145	155	170	200	217	245	FPI (Food, beverages and tobacco, 1998 = 100)		
სურსათის ფასების ინდექსი (სურსათი და უალკოჰოლო სასმელები, 1998 წელი = 100)	145	152	162	195	214	245	FPI (Food and soft drinks, 1998 = 100)		

2.2 სურსათის ფასები ფასების საერთო დონესთან მიმართებაში.

2008 წლის III კვარტალში წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით სამომხმარებლო ფასების ინდექსის ზრდამ 11.1 პროცენტი შეადგინა. სურსათის ფასების ზრდა კვლავ უსწრებს ფასების დონის საერთო ზრდას: სურსათისა და უალკოჰოლო სასმელების ფასების ინდექსი 2008 წლის III კვარტალში 2007 წლის III კვარტალთან შედარებით 14.3 პროცენტით გაიზარდა.

2.3. სურსათის ფასები საქართველოს 5 ქალაქში

2.6 და 2.7 დიაგრამები თვალსაჩინოდ ასახავს 2008 წლის III კვარტალის მონაცემებით საქართველოს 5 ქალაქში საკვები პროდუქტების ფასების საქართველოს საშუალო მაჩვენებლებიდან გადახრებს.

2.2. Food Prices Relative to the Overall Price Level.

In III quarter 2008, as compared to price the corresponding period of the previous year, the CPI grew by 11.1 percent. The increase rate of food prices still exceeds that of the overall price level: in III quarter 2008, as compared to III quarter 2007, the index of food and soft drinks increased by 14.3 percent.

2.3. Food Prices in 5 Big Cities of Georgia

Charts 2.6 and 2.7, based on III quarter 2008 data, illustrate food price deviations from country averages in 5 big cities of Georgia.

ცხრილი დ1. სურსათის საშუალო ფასები საქართველოსა და 5 ქალაქში

ლარი/კგ X100, საცალო ფასები

Table A1. Average Food Prices in Georgia and 5 Cities

GEL/kgX100, retail prices

	საქართველო						Georgia თბილისი						Tbilisi					
პროდუქტი	III კვარტალი						III quarter						III კვარტალი		III quarter		Food Item	
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2003	2004	2005	2006		2007
პური	83	95	95	95	110	134	86	97	95	95	106	128						Bread
კარტოფილი	49	45	50	88	84	73	48	47	52	91	88	71						Potatoes
ღობიო	163	152	161	273	295	303	160	160	150	296	331	300						Haricot Beans
პურის ფქვილი	82	108	97	98	117	156	96	110	109	104	116	148						Wheat flour
სიმინდის ფქვილი	76	77	101	104	196	158	82	89	131	119	220	170						Maize flour
ძროხის ხორცი	507	520	596	701	682	760	500	558	642	727	713	824						Beef
ღორის ხორცი	498	509	677	722	644	1103	544	542	733	734	700	1121						Pork
ქათმის ხორცი	479	480	480	744	630	715	474	474	521	669	565	704						Chicken
მზესუმზირის ზეთი	242	241	244	244	280	444	248	254	258	236	275	469						Sunflower oil
ყველი	315	361	396	472	447	581	338	388	427	493	540	670						Cheese
რძე	101	104	107	108	135	171	120	129	146	108	105	155						Milk
კვერცხი (10ც)	152	171	184	295	197	245	155	172	188	287	194	248						Eggs (10 units)
შაქარი	94	93	95	144	119	124	96	105	104	155	129	127						Sugar

	ქუთაისი						Kutaisi ბათუმი						Batumi		
პროდუქტი	III კვარტალი						III quarter						III quarter		Food Item
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2003	2004	2005	2006	2007	2008			
პური	80	84	84	84	114	136	81	96	96	100	111	144	Bread		
კარტოფილი	53	43	50	87	91	87	44	41	53	91	83	76	Potatoes		
ღობიო	173	146	147	262	308	307	173	147	189	267	246	331	Haricot Beans		
პურის ფქვილი	78	108	107	96	122	159	73	100	83	96	107	149	Wheat flour		
სიმინდის ფქვილი	55	58	75	93	193	119	81	72	89	77	133	114	Maize flour		
ძროხის ხორცი	500	500	600	704	700	744	534	495	550	692	667	720	Beef		
ღორის ხორცი	450	450	600	629	700	894	489	496	633	700	600	778	Pork		
ქათმის ხორცი	450	450	475	717	633	746	511	455	381	900	733	728	Chicken		
მზესუმზირის ზეთი	258	230	230	255	284	430	228	228	225	222	263	407	Sunflower oil		
ყველი	278	335	392	483	492	523	339	391	446	497	546	609	Cheese		
რძე	100	100	100	140	203	247	100	100	100	100	107	136	Milk		
კვერცხი (10ც)	154	170	180	293	203	250	151	184	177	304	201	233	Eggs (10 units)		
შაქარი	89	88	93	139	117	123	94	88	93	136	119	120	Sugar		

	თელავი						Telavi გორი						Gori	
პროდუქტი	III კვარტალი						III quarter						Food Item	
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2003	2004	2005	2006	2007	2008		
პური	71	100	100	100	109	128	89	97	97	92	111	134	Bread	
კარტოფილი	52	48	45	112	80	70	45	48	40	80	72	62	Potatoes	
ღობიო	153	175	133	300	300	300	120	130	168	228	271	259	Haricot Beans	
პურის ფქვილი	75	99	85	93	117	159	87	130	102	98	123	164	Wheat flour	
სიმინდის ფქვილი	82	88	95	124	242	179	100	100	123	107	203	202	Maize flour	
ძროხის ხორცი	483	550	633	700	706	792	508	475	550	656	630	680	Beef	
ღორის ხორცი	500	558	767	800	800	1300	500	517	683	761	643	1148	Pork	
ქათმის ხორცი	500	598	540	917	767	763	419	428	500	636	565	647	Chicken	
მზესუმზირის ზეთი	240	267	285	262	293	445	220	225	220	242	287	452	Sunflower oil	
ყველი	288	322	283	425	383	546	283	303	310	367	357	516	Cheese	
რძე	70	83	80	100	163	159	80	73	87	93	100	106	Milk	
კვერცხი (10ც)	133	147	195	294	204	249	160	176	187	297	186	242	Eggs (10 units)	
შაქარი	92	89	93	148	113	125	100	93	92	141	113	123	Sugar	

**ცხრილი დ2. სურსათის ოფიციალურად აღრიცხული იმპორტი და ექსპორტი
რაოდენობრივ გამოსახულებაში (უმნიშვნელოვანესი კომპონენტები)**

Table A2. Officially Registered Food Imports and Exports in quantity terms

**იმპორტი (ათასი ტონა)
Imports (Thousand Tons)**

პროდუქტი	III კვარტალი III quarter							Food Item
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
ხორბალი	35.49	28.74	143.27	95.10	164.01	136.08	56.01	Wheat
პურის ფქვილი	7.12	15.97	77.54	45.52	21.47	23.79	54.62	Wheat flour
კარტოფილი	0.04	0.04	0.02	0.03	2.34	4.76	0.30	Potato
ბრინჯი	0.24	0.51	6.28	1.83	1.05	2.18	0.70	Rice
შაქარი	50.07	98.05	56.40	75.94	70.83	68.40	41.89	Sugar
ხორცი (ფრინველის გარდა)	2.23	2.41	2.30	2.47	4.02	4.08	4.34	Meat (except poultry)
ფრინველის ხორცი	6.46	4.06	3.69	5.09	6.08	5.99	8.61	Poultry
თევზი (დაკონსერვებული ჩათვლით)	0.44	0.99	2.60	3.74	3.46	3.01	3.76	Fish (including canned)
შეუსქელებელი რძე, კეფირი, იოგურტი	0.03	0.15	0.34	0.46	0.55	0.72	0.58	Milk (not concentrated), kefir, yoghurt
შესქელებული რძე, რძის ფხვნილი	0.28	0.50	2.43	1.69	1.35	1.42	0.99	Concentrated milk, milk powder
კარაქი	0.47	0.73	1.42	1.10	1.54	0.60	0.30	Butter
კვერცხი (მლნ ცალი)	10.50	14.17	16.45	12.11	9.98	0.78	0.27	Eggs (000 000 pieces)
მცენარეული ზეთი	2.94	2.86	8.60	6.97	7.42	5.48	7.78	Vegetable oil
მარგარინი	1.06	1.25	1.96	2.24	2.56	2.50	2.36	Margarine
ბოსტნეული	1.87	0.80	1.15	2.82	12.28	12.93	8.71	Vegetables
ხილი	1.14	1.17	1.60	1.56	3.94	3.52	4.10	Fruit

**ექსპორტი (ათასი ტონა)
Exports (Thousand Tons)**

პროდუქტი	III კვარტალი III quarter							Food Item
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
ხორბალი	10.87	13.65	18.94	17.48	10.16	6.28	1.44	Wheat
შაქარი	24.24	35.84	22.98	14.70	14.34	20.47	-	Sugar
ბოსტნეული	0.10	0.07	0.30	0.52	0.04	0.14	0.04	Vegetables
ხილი	0.82	1.41	1.60	3.15	2.65	3.34	3.60	Fruit
მინერალური წყლები	22.91	21.82	20.78	33.47	4.39	14.62	16.69	Mineral waters (000 000 litres)
უალკოჰოლო სასმელები (მლნ. ლიტრი)	2.84	11.99	12.39	17.97	19.08	22.28	4.66	Soft drinks (000 000 litres)
ლუდი (მლნ. ლიტრი)	0.07	0.11	0.03	0.09	0.38	0.07	0.03	Beer (000 000 litres)
ღვინო (მლნ. ლიტრი)	5.21	6.21	6.09	10.87	1.78	2.30	3.06	Wine (000 000 litres)
სპირტიანი სასმელები (მლნ. ლიტრი)	0.63	1.01	1.36	1.65	2.43	4.25	2.35	Spirits (000 000 litres)

ცხრილი დ3. სურსათის ოფიციალურად აღრიცხული იმპორტი და ექსპორტი
ღირებულებით გამოსახულებაში (უმნიშვნელოვანესი კომპონენტები)

Table A3. Officially Registered Food Imports and Exports in value terms

იმპორტი (მლნ აშშ დოლარი)
Imports (000 000 USD)

პროდუქტი	III კვარტალი III quarter							Food Item
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
ხორბალი	4.03	3.89	27.88	12.27	26.95	36.05	18.48	Wheat
პურის ფქვილი	1.14	2.64	18.12	10.39	5.81	8.04	26.48	Wheat flour
კარტოფილი	0.00	0.01	0.00	0.04	0.41	1.13	0.04	Potato
ბრინჯი	0.04	0.09	1.37	0.40	0.29	0.91	0.52	Rice
შაქარი	8.63	19.59	13.31	19.62	22.41	25.31	18.55	Sugar
ხორცი (ფრინველის გარდა)	1.15	1.19	1.79	1.90	4.91	5.63	8.38	Meat (except poultry)
ფრინველის ხორცი	3.25	2.05	2.42	3.65	8.73	8.02	11.30	Poultry
თევზი (დაკონსერვებული ჩათვლით)	0.18	0.45	1.76	2.79	5.44	4.82	6.57	Fish (including canned)
შესქმლებელი რძე, კეფირი, იოგურტი	0.03	0.10	0.29	0.42	0.59	0.79	0.92	Milk (not concentrated), kefir, yoghurt
შესქმლებული რძე, რძის ფხვნილი	0.43	0.85	2.55	2.39	2.33	3.50	2.51	Concentrated milk, milk powder
კარაქი	0.56	0.48	1.53	1.50	2.83	1.53	1.27	Butter
კვერცხი	0.23	0.37	0.58	0.74	0.95	0.22	0.46	Eggs
მცენარეული ზეთი	0.92	0.96	7.03	5.75	5.99	5.47	14.52	Vegetable oil
მარგარინი	0.37	0.40	1.04	1.34	1.99	2.30	3.10	Margarine
ბოსტნეული	0.38	0.25	0.47	0.50	2.67	3.65	1.89	Vegetables
ხილი	0.31	0.32	0.53	0.57	1.49	2.09	2.19	Fruit

ექსპორტი (მილიონი აშშ დოლარი)
Exports (000 000 USD)

პროდუქტი	III კვარტალი III quarter							Food Item
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
ხორბალი	1.28	1.97	3.44	2.10	1.82	2.04	0.43	Wheat
შაქარი	8.41	12.70	9.67	4.83	4.36	9.59		Sugar
ბოსტნეული	0.05	0.02	0.15	0.11	0.02	0.09	0.02	Vegetables
ხილი	1.14	2.24	5.52	19.98	6.67	16.41	7.05	Fruit
მინერალური წყლები	6.12	5.66	5.51	9.16	1.81	6.25	8.49	Mineral waters
უალკოჰოლო სასმელები	6.12	5.66	5.51	9.16	1.81	6.25	8.49	Soft drinks
ლუდი	0.08	0.11	0.04	0.10	0.23	0.05	0.02	Beer
ღვინო	9.10	11.80	13.31	23.32	6.40	7.78	11.91	Wine
სპირტიანი სასმელები	1.03	3.36	6.36	8.55	8.43	12.30	11.83	Spirits

**სტატისტიკური ბიულეტენი: სასურ-
სათო უზრუნველყოფის მდგომარეობა
ტენდენციები ციფრებში**

**STATISTICAL BULLETIN:
FOOD SECURITY
SITUATION
Trends in figures**

პასუხისმგებელი გამოშვებაზე
გიორგი კვინიკაძე

გამოშვებაზე მუშაობდნენ:

გიორგი კვინიკაძე
გიორგი გოცირიძე
ლია მდინარაძე
ნანა თანიაშვილი

Responsible for the edition
Giorgi Kvinikadze

Following persons worked on the edition:

Giorgi Kvinikadze
Giorgi Gotsiridze
Lia Mdinardze
Nana Taniashvili

ტირაჟი 120 ეგზემპლარი

Circulation 120 copies

**შენიშვნებითა და წინადადებებით
გთხოვთ მოგემართოთ შემდეგ მისამართზე:**
სასურსათო უსაფრთხოების ობსერვატორია,
პეკინის ქ. 4, თბილისი 0115, საქართველო
ტელ: (995 32) 36 72 10 (500)
(995 32) 36 72 10 (502)
ფაქსი: (995 32) 36 72 10 (500)
ელ.ფოსტა: gkvinikadze@statistics.gov.ge

**Your notes and suggestions are highly appreciated
Feel free to contact us at:**
Food Security Observatory, 4. Beijing Street,
Tbilisi 0115, Georgia
Phone: (995 32) 36 72 10 (500)
(995 32) 36 72 10 (502)
Fax: (995 32) 36 72 10 (500)
E-mail: gkvinikadze@statistics.gov.ge

საქართველოს ეკონომიკური განვითარების სამინისტრო,
სტატისტიკის დეპარტამენტი, 2008

The Department of Statistics under Ministry of Economic
Development of Georgia, 2008